

**DIREKTIVA 98/34/ES IN
SPORAZUM O TEHNIČNIH OVIRAH V TRGOVINI (WTO/TBT)**

ORODJE ZA PREPREČEVANJE TRGOVINSKIH OVIR

**Slovenski inštitut za standardizacijo
Ljubljana, december 2009**

KAJ JE POSTOPEK NOTIFIKACIJE?

Postopek notifikacije na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov je usmerjen v preprečevanje trgovinskih ovir pri vstopu proizvodov na tuje trge, ki bi lahko nastale zaradi različnih zahtev tehničnih predpisov in standardov, ki jih sprejmejo države.

Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini (v nadaljevanju: Sporazum WTO/TBT) s postopkom obveščanja na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov zavezuje države podpisnice, da Svetovno trgovinsko organizacijo in s tem države podpisnice sporazuma obvestijo o osnutkih tehničnih predpisov, ki jih pripravljajo in ki vključujejo pogoje dajanja proizvodov na trg. Enak namen ima tudi Direktiva 98/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. junija 1998 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov, dopolnjena z Direktivo 98/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 1998 o spremembi Direktive 98/34/ES o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov (v nadaljevanju: Direktiva 98/34/ES), ki države EU zavezuje k obveščanju Evropske komisije in držav članic EU. Poleg držav članic EU postopek obveščanja po Direktivi 98/34/ES obvezuje tudi Norveško, Islandijo, Liechtenstein in Turčijo. Švica obvešča prostovoljno.

KAKŠEN JE NAMEN NOTIFIKACIJ?

Z notifikacijami naj bi poslovni subjekti dobili možnost:

- preprečevanja nastanka nepotrebnih ovir v trgovini,
- usklajevanja ukrepov med državami članicami,
- nudenja pravočasnih informacij o pričakovanih spremembah na trgu,
- seznanitve z uporabljenimi rešitvami v drugih državah,
- poznavanja predlaganih ukrepov in prilagoditve nanje oziroma možnost vplivanja na spreminjanje načrtovanih rešitev,
- pridobivanja celotnih besedil predlogov,
- pregleda nad dogajanjem na tujih trgih.

KATERE OBVEZNOSTI IMA SLOVENIJA PRI IZVAJANJU NOTIFIKACIJSKEGA POSTOPKA

Republika Slovenija je kot podpisnica Sporazuma WTO/TBT v okviru Svetovne trgovinske organizacije (World Trade Organization – WTO) zavezana k izpolnjevanju določil sporazuma, kot članica Evropske unije pa je zavezana k obveščanju na področju tehničnih standardov in tehničnih predpisov po Direktivi 98/34/ES.

Medsebojno komuniciranje v procesu notificiranja in izvajanje postopkov obveščanja po Sporazumu WTO/TBT in po Direktivi 98/34/ES sta nalogi Kontaktna točka, ki deluje v Slovenskem inštitutu za standardizacijo (SIST) in za Republiko Slovenijo izvaja vsa administrativna dela, potrebna za izpolnjevanje določil tako Sporazuma WTO/TBT kot Direktive 98/34/ES:

**Kontaktna točka SIST
Šmartinska cesta 152
1000 Ljubljana
tel.: +386 1 478-3065
faks: +386 1 478-3098
e-pošta: contact@sist.si
spletna stran: www.sist.si**

Čeprav se notifikacijska postopka med seboj nekoliko razlikujeta, sta v obeh primerih njuno bistvo in cilj zgodnje medsebojno obveščanje držav članic v primerih, ko nameravajo v posamezni državi sprejeti standard ali tehnični predpis, ki bi lahko drugim državam povzročil nepotrebne ovire v trgovini.

V Kontaktni točki SIST so na voljo informacije o tehničnih predpisih, standardih in postopkih za presojo skladnosti, ki so jih skladno z Direktivo 98/34/ES in s Sporazumom WTO/TBT notificirale države članice in bi lahko predstavljali ovire pri mednarodnem trgovanju.

KAJ IN KOGA ZAJEMA POSTOPEK NOTIFICIRANJA V SKLADU Z DIREKTIVO 98/34/ES IN SPORAZUMOM WTO/TBT?

Pri delu obveznosti v zvezi z notifikacijami dokumentov tehnične zakonodaje v pripravi v Sloveniji morajo sodelovati vsi pristojni državni organi, ki začnejo s pripravo standarda, tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti. Državni organ, ki začne s pripravo dokumenta, mora o tem obvestiti kontaktno točko na predpisanem obrazcu. Obrazec zajema vse podatke, potrebne za notifikacije po Direktivi 98/34/ES in Sporazumu WTO/TBT.

Za obveznosti v zvezi z notifikacijami standardov je v Republiki Sloveniji pristojen nacionalni organ za standarde – Slovenski inštitut za standardizacijo (SIST).

KAKO RAVNATI, KADAR NOTIFICIRANI OSNUTEK TEHNIČNEGA PREDPISA ALI STANDARDA POVZROČA TEŽAVE PRI IZVAJANJU VAŠE DEJAVNOSTI?

V tem primeru ne oklevajte, posredujte svoje mnenje oziroma pripombe z utemeljitvami za predlagane spremembe pristojni Kontaktni točki SIST, ki bo vaše mnenje oziroma pripombe posredovala Evropski komisiji in Svetovni trgovinski organizaciji v obravnavo. Vaš odziv je lahko odločilen. Postopka obveščanja sta pregledna in omogočata vsem državam, da se odzovejo enakopravno na osnutke tehničnih predpisov in standardov. Cilj je zagotoviti, da so ta besedila usklajena z mednarodnimi in evropskimi predpisi.

KAJ SE ZGODI, ČE PREDPIS NI NOTIFICIRAN?

V skladu s sodno prakso Evropskega sodišča se zakonodaja, ki ni sprejeta po določilih Direktive 98/34/ES, ne sme izvajati. Seveda pa vseh predpisov v vseh državah ni mogoče nadzirati. Kadar Evropska komisija prejme obvestilo, da so se na trgu pojavile težave zaradi omejitev, ki jih povzročajo določila nacionalnega predpisa, ki ni bil notificiran, zahteva pojasnilo od države in proti njej lahko uvede tako imenovani postopek zamrznitve.

Vsak posameznik, proizvajalec, uvoznik ali država članica, ki se čuti prizadeto zaradi neenakopravnega obravnavanja, ovir pri vstopu na trg druge države članice ali drugega ravnanja, lahko preko Evropske komisije sproži postopek. Na splošno pa velja evropska sodna praksa in veliko rzsodb je zelo poučnih. Med njimi je najbolj znan primer CIA Security, rzsodbi pa je sledila neveljavnost nenotificiranih tehničnih predpisov.

Neizvajanje Sporazuma WTO/TBT nima neposrednih pravnih posledic, lahko pa pride do sporov in pogajanj znotraj WTO.

KAKO DOSTOPATI DO OSNUTKOV TEHNIČNIH PREDPISOV, KI JIH NOTIFICIRAJO DRŽAVE ČLANICE EU?

Do osnutkov predpisov, ki so jih države članice EU notificirale v okviru postopka po Direktivi 98/34/ES, je mogoče dostopati preko Kontaktne točke SIST ali preko informacijske baze podatkov, imenovane TRIS. Načeloma so notificirani osnutki prevedeni v vse jezike Evropske skupnosti. Vsi zainteresirani lahko pregledajo predlagano zakonodajo držav članic s področij, ki jih zanimajo, in presodijo, ali bi lahko vplivala na njihovo poslovanje. Dostop do informacijske baze je brezplačen na spletnem naslovu <http://ec.europa.eu/enterprise/tris/pisa/app/search/index.cfm?lang=EN>.

KAKO DOSTOPATI DO OSNUTKOV TEHNIČNIH PREDPISOV IN STANDARDOV, KI JIH NOTIFICIRAJO ČLANICE SVETOVNE TRGOVINSKE ORGANIZACIJE?

Do osnutkov predpisov in standardov, ki so jih članice Svetovne trgovinske organizacije notificirale v okviru Sporazuma WTO/TBT, je mogoče dostopati tudi preko Kontaktne točke SIST ali brezplačno na spletnem naslovu

<http://ec.europa.eu/enterprise/tbt/index.cfm?fuseaction=Search.viewBasic&dspLang=en>.

Besedila tovrstnih dokumentov so na voljo v angleškem jeziku, večinoma pa v nacionalnih jezikih držav članic Svetovne trgovinske organizacije.

PRIMERI, REŠENI V OKVIRU POSTOPKA 98/34/ES

Tekstil in obutev

Osnutek nacionalnega predpisa je vključeval zahtevo za obvezno označevanje tekstila in obutve ter obvezo za gospodarske subjekte, da vrsti potrošniških proizvodov predložijo navodilo za uporabo in vzdrževanje. Po odzivih drugih držav članic in Komisije je država članica, ki je nameravala sprejeti tak predpis, predlog umaknila, saj je bilo ocenjeno, da bi v primeru sprejetja proizvajalcem naložil dodatne obveznosti in obremenitve ter s tem tudi stroške.

Zidarski odri

Osnutek nacionalnega predpisa je od proizvajalcev zahteval spoštovanje predpisov namembne države članice ali izvedbo dodatnega preskušanja proizvodov z namenom dokazila, da proizvodi izpolnjujejo določila njene zakonodaje. Tako dodatno preskušanje bi seveda povzročilo dodatne stroške za proizvajalce. Zato je Komisija ob upoštevanju visoke ravni varnostnih zahtev zahtevala spremembo predpisov na ta način, da bi lahko proizvajalci (tisti seveda, ki upoštevajo predpise države izvora proizvoda) predložili rezultate varnostnih preskusov, ki so že bili izvedeni v državi članici, iz katere izhaja proizvajalec.

Sestava živilskih proizvodov

Vrsta tradicionalnih živil je zaščitena v okviru programa zaščitene označbe porekla. Nekatere države članice so poskusile dodatno zaščititi živila z določenimi imeni (npr. čokolada, marmelade, izdelki iz paradižnika). Od njih je Komisija zahtevala, da uvedejo klavzulo o medsebojnem priznavanju, da bi zagotovili trženje proizvodov, zakonito proizvedenih v drugi državi članici, z istimi imeni. Seveda pa mora biti potrošnik jasno obveščen o vrsti proizvoda na primeren način (ustrezna etiketa).

Kolesa

Države članice so zahtevale, da luči in zavore koles zaradi varnosti izpolnjujejo nacionalne standarde. Postopek 98/34/ES je omogočil vzpostavitev dialoga s tistimi državami članicami, ki so na svojem ozemlju sprejele trženje koles iz drugih držav članic, pod pogojem, da zagotavljajo raven varnosti, enakovredno ravni nacionalnih varnostnih standardov v namembni državi (uveljavitev načela medsebojnega priznavanja).

RAZSODBA CIA SECURITY

V zvezi s pravnimi posledicami neizvajanja direktive je največkrat navedena razsodba C-194/94 "CIA Security", ki je bila sprejeta 30. aprila 1996 in obravnava primer, ko se posameznik obrne na nacionalno sodišče, da bi zaščitil svoje pravice v zvezi z nacionalnim predpisom, pa mora sodišče zavrniti uporabo določil nacionalnega tehničnega predpisa, če le-ta ni bil notificiran v skladu z omenjeno direktivo.

Primer govori o medsebojni tožbi treh podjetij za varovanje zgradb in premoženja - CIA Security International SA, Signalson Sa in Securitel SPRL v zvezi z nelojalno konkurenco. Leta 1994 je CIA Security na gospodarskem sodišču v Liègu vložila tožbo zoper obe drugi firmi zaradi nelojalne konkurence, kar je utemeljevala s členoma 93 in 95 zakona iz leta 1991 in neizpolnjevanjem zahtev belgijske zakonodaje. Obe toženi podjetji pa sta vložili nasprotno tožbo, češ da CIA Security na belgijskem trgu trži alarmne naprave, ki niso bile odobrene, pa še osebje podjetja za varovanje ni pooblaščen, kot to zahteva belgijska zakonodaja.

V obravnavanem času je veljal belgijski zakon o podjetjih za varovanje stavb in premoženja iz leta 1990 in njegov podzakonski akt - uredba iz leta 1991. Zakon je predpisoval, da mora vse osebje, ki izvaja nadzor, odobriti pristojno ministrstvo, medtem ko je postopek dodeljevanja dovoljenj za alarmne sisteme in mreže, na katere se sklicuje omenjeni zakon, urejala uredba, ki je zahtevala, da mora vse alarmne naprave odobriti belgijski odbor, ustanovljen za te namene. Uredba je bila sprejeta kljub temu, da ni bila notificirana skladno z direktivo 83/189/EGS (predhodnico sedanje direktive 98/34/ES). Komisija je na to opozorila s podrobnim mnenjem, zato je belgijska vlada leta 1993 predlog iste uredbe notificirala in leta 1994 sprejela praktično nespremenjeno besedilo uredbe, dopolnjeno le v smislu pripomb, ki jih je dala Evropska komisija.

Sodišče v Liègu je menilo, da gre v primeru tožbe in protitožbe v tako imenovanem primeru CIA Security ob nelojalni konkurenci tudi za kršitev določil belgijske zakonodaje, ki je veljala v zadevnem času (CIA Security je kršila zakon iz leta 1990 in uredbu iz leta 1991), vendar pa je ugotovilo, da sta bila zadevna zakonodajna akta sprejeta v nasprotju z evropskim pravom, ker nista bila notificirana skladno z določili direktive in členom 30 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zato je primer ustavila in ga s podrobnimi vprašanji predala Sodišču ES, ki je razsodilo:

1. Pravila, navedena v belgijskem zakonu iz leta 1990, za podjetja, ki izvajajo varovanje in nadzor, ne predstavljajo tehničnega predpisa v smislu direktive 83/189/EGS (sedaj 98/34/ES), medtem ko so določila v uredbi, ki določa postopke potrjevanja alarmnih sistemov in omrežij, na katera se sklicuje omenjeni zakon, dejansko tehnični predpis, ki ga je treba pred sprejemom notificirati Evropski komisiji.
2. Člena 8 in 9 direktive 83/189/EGS se tolmačita tako, da se posamezniki lahko sklicujejo nanju pred nacionalnimi sodišči in le-ta so dolžna zavrniti uporabo nacionalnega tehničnega predpisa, če ni bil notificiran skladno z določili te direktive
3. Člen 30 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ne izključuje nacionalnih ukrepov, kot je
4. člen belgijskega zakona iz leta 1990, ki govori o tem, da lahko izvajajo nadzor le osebe, ki jih pooblasti pristojno belgijsko ministrstvo.

**ALI ŽELITE, DA VAS KONTAKTNA TOČKA SIST
REDNO BREZPLAČNO OBVEŠČA
O OSNUTKIH NOTIFICIRANIH TEHNIČNIH PREDPISOV IN
STANDARDOV NA DOLOČENEM PODROČJU?**

Izpolnite ZAHTEVEK ZA OBVEŠČANJE O NOTIFIKACIJAH v skladu s Sporazumom WTO/TBT in Direktivo 98/34/ES, objavljen v tej brošuri.

ZAHTEVEK ZA OBVEŠČANJE O NOTIFIKACIJAH
v skladu z Direktivo 98/34/ES in Sporazumom o tehničnih ovirah v trgovini -
WTO/TBT (Uradni list RS, št. 10/95)

Naziv organizacije:

Naslov:

Telefon:

Faks:

E-pošta:

Kontaktna oseba:

Obvestilo o notifikacijah želim prejemati:

- po pošti
- po faksu
- po e-pošti

Država (vse ali navedite države, za katere se zanimate)

Jezik, v katerem bi želeli prejemati besedilo notificiranih dokumentov:

Pripombe:

Datum:

Prosimo, označite eno ali več področij zanimanja:

GRADBENIŠTVO

- Gradbeni materiali
- Varnost
- Okolje

KMETIJSTVO, RIBOLOV IN ŽIVILA

- Ribolov
- Kmetijstvo, lov
- Veterinarske storitve
- Pesticidi in ostanki pesticidov
- Živila
- Označevanje
- Kontaminanti
- Aditivi, vitamini, minerali in arome
- Dobro počutje živali in hišnih ljubljencev
- Gensko spremenjeni organizmi

KEMIKA LIJE

- Nevarne snovi in pripravki
- Toplogredni plini ali plini, ki tanjšajo ozon
- Težke kovine
- Kemična gnojila
- Kozmetika, čistila

FARMACEVTSKI IN KOZMETIČNI IZDELKI

- Farmacevtski izdelki
- Kozmetika
- Farmakopeja

OPREMA ZA DOM IN PROSTI ČAS

- Igre na srečo
- Športna oprema
- Igrače

MEHANIKA

- Meroslovje
- Tlačna oprema, plinske naprave in kotli
- Dvigalne naprave in oprema
- Zabojniki in rezervoarji

ENERGIJA, RUDNINE, LES

- Rudnine, les, papir
- Električna
- Plin
- Naftni derivati

TELEKOMUNIKACIJE

- Radijski vmesniki
- Terminalska oprema

PROMET

- Letalski promet
- Morski in rečni promet in plovba po celinskih plovnih poteh
- Železniški promet
- Cestni promet
- Prevoz nevarnih snovi

BLAGO IN RAZNI IZDELKI

- Plemenite kovine
- Orožja in streliva
- Tekstil in tekstilje za dom
- Označevanje in oglaševanje
- Jeklo

ZDRAVJE, MEDICINSKA OPREMA

- Medicinski pripomočki
- Balneologija
- Gensko zdravljenje

OKOLJE

- Pakiranje
- Odpadki
- Onesnaževanje
- Organska gnojila, čiščenje blata
- Okolju prijazni ukrepi
- Živalske in rastlinske vrste
- Nevarne snovi
- Toplogredni plini ali plini, ki tanjšajo ozon

STORITVE 98/48/ES

- Elektronski podpis
- Elektronsko poslovanje
- Sredstva javnega obveščanja
- Imena domen
- Zaščita zasebnosti
- Internetne storitve